

Сергій Пострільоний
слухач магістерської програми,
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ СТРАХУВАННЯ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ

Страховання є формою попереднього резервування ресурсів, призначених для компенсації збитку від очікуваного вияву різних ризиків. Економічна сутність страховання полягає у створенні резервного (страхового) фонду, відрахування до якого для окремого страхувальника встановлюються на рівні, значно меншому, ніж суми очікуваного збитку і, як наслідок, страхового відшкодування. Отже, відбувається передача більшої частини ризику від страхувальника до страховика

Страховання, як економічна категорія, включає такі основні елементи: ризикові обставини, ситуація ризику, вартість (оцінка) об'єкта страховання, страхова подія, страхова сума, страховий внесок, страховий випадок, втрата (збиток) страхувальника, страхова виплата. Механізм страхового захисту сільськогосподарських підприємств – це сукупність встановлених державою форм, процедур, технологій організації страховання сільськогосподарських ризиків та методів зовнішнього і внутрішнього впливу з метою досягнення стратегічних і тактичних завдань щодо стабілізації розвитку сільськогосподарського виробництва, підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та надійності одержання певного рівня доходу сільськогосподарськими підприємствами.

В аграрній сфері проводиться страхування сільськогосподарських культур та тварин; майна від вогневих ризиків і ризиків стихійних явищ; транспортних засобів; кредитних ризиків; ризику втрати прибутку; перспективними також є страхування лізингових платежів; екологічне страхування та інші види страхування

Господарська діяльність спрямована на здійснення виробництва, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ. При цьому виникає складна система взаємодії людей між собою та з матеріально-речовими елементами виробництва. Для управління цією діяльністю необхідно визначати цілі та планувати шляхи їх досягнення, отримувати інформацію про хід і результати господарської діяльності, приймати рішення про регулювання виявлених відхилень, контролювати виконання рішень і планів, виконувати інші необхідні дії. Управління здійснює постановку конкретних завдань, прийняття оптимальних рішень і організацію контролю, оперативного реагування та оцінку отриманих результатів [3, с. 228].

Об'єктами страхування господарських ризиків є майно, яке належить підприємству на основі права власності або прийняте ним в господарче відання чи оперативне управління, оренду, лізинг, заставу, на зберігання, комісію, продаж або на інших підставах, які не суперечать чинному законодавству. До таких об'єктів слід віднести: будівлі, споруди; окремі приміщення; обладнання; машини та механізми; внутрішні комунікації; прилади та апарати; інвентар та технологічна оснастка; меблі, предмети інтер'єру та внутрішнє оздоблення приміщень (включаючи віконне скло та вітрини); товари, сировина, тварини ВРХ, сільськогосподарські посіви, матеріали та інше майно.

В бухгалтерському обліку страхування об'єкта основних засобів або іншого майна включається до складу загальноновиробничих, адміністративних, збутових або інших операційних витрат. Аналітичні рахунки відкривають у відповідності до укладених договорів страхування. При настанні страхового випадку отримане від страховика страхове відшкодування відображають у складі доходів у періоді одержання страхових актів згідно з п. 19 П(С)БО «Дохід» обліковують на рахунок 746 «Інші доходи» [1]. Визнання страхових витрат в бухгалтерському обліку відбувається у випадку, коли страхувальник здійснює страхові платежі. Підставою для страхових платежів є договір, в якому прописано їх розмір, порядок та умови сплати. Якщо дія договору страхування припадає на один звітний період, страхові платежі включаються до складу витрат у період їх нарахування згідно з договором страхування і залежно від виконуваних застрахованим майном функцій відображаються на рахунках 23, 91, 92, 93 і 94 [2].

На думку С.В. Сисюк, варто застосовувати самострахування певних операцій. Зокрема, оскільки рахунок 49 «Страхові резерви» передбачено лише для суб'єктів, що здійснюють страхову діяльність, то всім іншим у ролі акумулюючого рахунка для забезпечення заходів подолання ризиків можна скористатися рахунком 43 «Резервний капітал». При цьому доцільно під час формування резервного капіталу задавати аналітичну деталізацію, яка б вказувала на можливий напрям його використання. А саме: 431 «Резерв страхування ризиків порушення термінів зрахування», 432 «Резерв страхування поставок продукції, товарів і послуг» (4321 «Резерв страхування ризиків поставок товарів і продукції в дорозі» з аналітичною

деталізацією за видами товарів і продукції та країнами поставок і 4322 «Резерв страхування ризиків при наданні послуг» з аналогічною аналітичною деталізацією), 433 «Резерв на покриття валютних ризиків» тощо. З позиції бухгалтерського обліку застосування такого підходу спрямоване на удосконалення системи оцінки ризиків, адже від її точності повною мірою залежить величина страхових платежів (резервів). Тому важливо досягти такого застосування процедур оцінки, яке б сприяло підвищенню результативності діяльності на основі оптимізації витрат на їх формування [4].

Однією з умов забезпечення виконання страховиком зобов'язань перед страхувальниками є наявність у нього страхових резервів, достатніх для майбутніх страхових виплат. Важливе значення для достовірної оцінки страхових зобов'язань має порядок формування страхових резервів та їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р. Ф. Облікова інформація у забезпеченні прийняття ефективних управлінських рішень стратегічного характеру. Інноваційна економіка. 2012. Вип. 8 (34). С. 267-270.
2. Плаксієнко В. Я., Нікіфорова А. М., Кича М. В., Страхування майна як складова витрат підприємства: визнання та облік. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-21 березня 2019 р. Ч. 1. Львів: ЛНАУ, 2019. С. 280-282.
3. Пуцентейло, П.Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства. Інноваційна економіка. 2015. № 3 (58). С. 228–233.
4. Сисюк С.В. Оцінка та страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності: обліковий аспект. Вісник ЖДТУ. 2015. № 2 (72). С. 86-90.